

відповідає новітнім строкам удосконалення технологій та їх появи. Інноваційна конкуренція заснована на комбінаторному принципі розвитку технологій, який посилюється періодичними проривами в техніці і технологіях, що з'являються як результат накопичення фундаментальних знань (досліджень), витрати і частка яких в економіці постійно зростає.

Отже, стратегічною потребою економіки України є розвиток реального високотехнологічного сектору за державної підтримки ланцюга *наука – освіта – високотехнологічний бізнес*. Умови конкуренції у світі ускладнюються. Вона стає інноваційною, а саме – конкуренцією великих проєктів, великого капіталу і держав. Україна, її політична та економічна влада повинні реагувати на зміни умов конкуренції у світовій економіці та крокувати в ногу з часом при розробці та реалізації економічних реформ. На наш погляд, політика жорсткої економії, що супроводжується скороченням дискреційних державних видатків, викликає лише згортання економіки, що ставить під загрозу існування інтелектуального потенціалу країни для старту економіки випереджального розвитку на засадах інноваційної конкуренції.

Модель кальки боргової економіки, що експортується в гіпертрофованому вигляді із ліберальних економік і заснована на тотальному скороченні державних видатків, у тому числі й на науку і освіту, систему охорони здоров'я, при спотворенні умов конкуренції корупцією та інтересами олігархії, не зможе закласти основи для економічного зростання та випереджального розвитку України. За цих умов вимагається перегляд політики скорочення державних видатків на науку і освіту у бік законодавчого забезпечення захищених статей із перспективою їх збільшення та диверсифікації джерел фінансування.

Список використаних джерел

1. Москаленко О. М. Теорія і модель випереджаючого економічного розвитку в системі суспільних стратегічних потреб : монографія / О. М. Москаленко. – К. : КНЕУ, 2014. – 550 с.
2. Политика в эпоху жесткой экономии [Текст] /под ред. А. Шафара, В. Штрика; пер. с англ. А. А. Алвертян, Н. С. Глазкова, А. Г. Кузянина, Д. В. Мышьяковой, А. А. Порецковой; под науч. ред. А. А. Порецковой, И. В. Соболевой; Нац. исследов. ун-т «Высшая школа экономики», 2015. – 392 с. – (Политическая теория).

Nazukova N.

State Finance Department, State Organization
"Institute for Economics and Forecasting, National
Academy of Sciences of Ukraine"

TAX COMPONENT OF NATIONAL INVESTMENT PRIORITIES REALIZATION IN UKRAINE IN LIGHT OF THE EUROPEAN EXPERIENCE

Ukrainian economy has accumulated significant amounts of worn-out fixed assets, representing productive resources of the economy, which are of strategic importance for the state. Moreover, evidence shows growing disparity in cost performance and structure of the fixed capital - against the backdrop of the growing depreciation, there is a general downward trend in the formation of fixed capital of enterprises. Thus, depreciation of the accounting group "Fixed assets, intangible assets, long-term biological assets and investment property" increased during 2005-2010 and 2011-2014, and reached a level at which it exceeded its value more than 6 times: the nominal value of depreciation over last 11 years increased by 25 times, while the value of fixed assets, intangible assets, long-term biological assets and investment property - only by 4 times (nominal GDP for the same period has increased by 4.5 times). If the proportion between the cost of fixed assets and depreciation remains unchanged, the national economy can expect a further decline of productive capacity, which greatly complicates the process of effective integration of Ukraine into the EU. In particular, the join to the Deep and Comprehensive Free Trade Area (DCFTA) can lead

to the pressure on depreciation cost in the price structure, which further complicates the situation with reproduction in Ukraine, considering the galloping pace of accumulated depreciation of fixed assets.

The level of fixed assets depreciation in Ukraine demonstrates the urgent need to increase the volume of capital investments and, accordingly, the need to develop recommendations to address the significant problems in the mechanism of tax support for investment activity in Ukraine, taking into account the best international practices.

Tax incentives are defined as any deviations from the general tax system that are applied to certain kinds of investments to reduce their tax liability. Tax incentives for investment in fixed assets, being a weighty part of the investment incentive mechanism, include a variety of forms, types and tools designed to help increase the volume of both own and borrowed investment resources allocated for the reproduction of fixed capital.

The most common OECD investment incentives are: 1) VAT exemption/reduction; 2) R&D tax incentives; 3) SEZ/Free zones/EPZ/Free port; 4) investment allowance/tax credit. Much less popular tax measures, in terms of stimulating capital investment in OECD countries, are reduced corporate tax rates and discretionary process. The less popular tax measure is the tax holiday/ tax exemption.

For a more detailed study and analysis of possible tax incentives that have an effect on investment, it is advisable to turn to the experience of Poland, as the post-socialist country, which had a similar to the Ukrainian starting position at the beginning of transformational changes, quite a similar structure of the economy, similar complicated geopolitical situation. However, Poland's structural and cost parameters of fixed capital today has positive dynamics, unlike Ukrainian's: in Poland the level of depreciation of fixed assets up to six times lower than in Ukraine, and has a downward trend, and it is against the background of increasing volume of most non-current assets.

According to the data of Central Statistical Office of Poland and State Statistics Service of Ukraine, the share of foreign investments in the structure of sources of financing of investment in Poland in 2013 was 3.6 times higher than the corresponding figure in Ukraine. This in particular is due to the activity of special economic zones (SEZ) in Poland, of which there are 14. They are situated near major industrial, academic and transportation hubs and in outlying regions offering qualified workforces and optimization of costs. The activity of Special Economic Zones has been extended from 2020 until 2026, which proves the efficiency of SEZs. A SEZ permit currently provides a corporate income tax exemption of up to a certain proportion of the eligible investment costs (capital expenditure or 2 years' payroll). The aid intensities applicable since July 1, 2014, which are considerably diminished as compared to those previously available, would typically range between 20 percent (15 or 10 percent in Warsaw) and 35 percent of the eligible costs, with the exception of four eastern regions, which allow for 50 percent aid intensity. In addition, the relevant aid intensity may be increased by 10 percent or 20 percent in case of medium or small enterprises, respectively. A SEZ exemption may be accumulated with other regional investment aids. The acquisition of shares in a company with a SEZ permit principally allows the investor to enjoy the benefits of the SEZ exemption. Subsidized business must be conducted in the SEZ, assets should be held and the stipulated level of employment retained in the SEZ for at least five years (in respect of large investors) following completion of the investment.

EU funds proved to be one of the most attractive sources of aid to investment in 2007-2013. However, taking into account their unavailability for Ukraine at the moment, a detailed investigation is not seen as appropriate in the framework of this publication.

Other important investment incentives in Poland are:

- *real estate tax exemptions*: provided by local authorities based on capital expenditure or employment targets; these benefits do not require any individual permit from the authorities and often provide significant cash relief for investors wishing to own the title to real property and infrastructure rather than lease such assets;

- *innovation tax credit*: the investor is allowed, by law, to deduct from the taxable base 50 percent of the cost of acquisition of new technologies, and, in parallel, enjoy the tax depreciation rates available for such technologies under the general rules;

- *long-term government subsidies*: based on an individual decision of the government and an agreement with the Ministry of Economy, a cash grant may be provided for investments in specific sectors;

- *employment subsidies*: tangible cash support typically offered by local unemployment offices to investors creating new workplaces;

- *non-cash support*: depending on the area and sector, local authorities may also provide, in addition to cash instruments or, when they have insufficient funds, various in-kind benefits such as pre-development of land, improvement of local infrastructure and services, recruitment support, public procurement contracts or exclusivity.

The most successful tools used to stimulate innovative projects in EU are considered “Jeune Entreprise Innovante”, used in France, and Norway’s “SkatteFUNN”.

The first provides generous support to young SMEs for which R&D expenditure represents at least 15 percent of total costs. The novelty requirement of R&D is according to best practice (“new to the world”). The immediate refund option and short response time means that firms can obtain the funding faster.

The second type of tax credit, used in Norway, is largely generic scheme, that offers a preferential rate to SMEs. The application procedure of the R&D tax credit is quite simple: firms can apply online, one-stop agency is available and several guides are available. The introduction of the policy involved a public consultation and it has been evaluated various times.

Overall, all the tax incentives show substantial heterogeneity in their designs and organizational practice. In part this reflects differences in country characteristics (like innovation systems and tax rates), but the practice of developed countries in the area of tax stimulation of investment in fixed assets, especially in conditioning the assistance provision, is a significant opportunity to improve Ukrainian preferential tax system.

Нестеренко О. П.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
к.е.н., доцент кафедри економічної теорії, макро- і мікроекономіки

ІДЕЇ І СМИСЛИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ: ІННОВАЦІЇ ЧИ АДАПТАЦІЯ?

Питання рушійних мотивів просування вперед економіко-теоретичного знання неодноразово ставало об'єктом вивчення вітчизняних і зарубіжних науковців. Прогрес економічної теорії як процес поступового накопичення змін кількісних параметрів і сутнісних якісних перетворень, стрибкоподібних змін траєкторій розвитку, непрогнозованих переходів на нову парадигму, функціонування в межах існуючої чи нової дисциплінарної матриці потребує глибокого аналізу досягнутого рівня розвитку, джерел ініціації та перспектив відповідних змін.

Тривалий час вітчизняна наука оцінювала рушійні мотиви формування економічних поглядів і використовуваних економічних теорій дилемою матеріалістичного/ідеалістичного підходів до процесу продукування нового знання. Причому матеріалістичний підхід, що пов'язував процес виникнення економічних ідей з так званими об'єктивними економічними детермінантами, панував майже безроздільно. Внаслідок такого підходу абсолютизувався пошук переліку історичних (інколи суто хронологічних) умов виникнення тих чи інших теорій і концепцій. Так, становлення ідей і учень класичної школи пов'язувалося з формуванням ринкової економічної системи – епохою вільно-конкурентного капіталізму та промислового перевороту. Наслідки останнього, передусім у формі зростаючої соціальної нерівності в суспільстві, формуванні пролетаріату та ін. становили історичні передумови виникнення економічного вчення К. Маркса. Монополізація виробництва спричинила появу